

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Ο ΘΥΓΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΟΛΙΒΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΛΙΜΠΕΡΕΤΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄.

Πώς ο άγιος κύριος Μπερτώλ, παιδί του Θεοδούλου, βασιλιά της Σκωτίας, πήγε στις Άρδεννες για να ευαγγελιστεί τους κατοίκους της χώρας Πορσέν.

Τό δάσος των Άρδεννών άπλωνόταν εκείνο τόν καιρό ως τό ποτάμι του Αίν και σκέπαζε τή χώρα Πορσέν, όπου βρίσκεται σήμερα ή πολιτεία του Ρετέλ. Χιλιάδες άγριογούρουνα κατοικούσαν στά φαράγγια του' έλάφια με ψηλό μπόι, πού ή ράτσα τους έχει χαθεί σήμερα, μαζεύνονταν μέσ' στους άπροσπέραστους βάτους του και λύκοι, με μιά τεράστια δύναμη, φαινόταντο στό χειμώνα στό σύνορο των δασών. 'Ο βασιλικός και τό θροῦμι είχαν τό καταφύγιό τους μέσα σ' αυτό τό δάσος, καθώς κ' ένας τρομερός δράκος, πού έξολοθρευτήκε άργότερα με τή χάρη του Θεού πού άκουσε τις προσευχές ενός άγίου ερημίτη. Κ' έπειδή τότε τά μυστήρια της φύσεως είταν φανερωμένα στους ανθρώπους και τ' άόρατα πράγματα τά έβλεπαν όλα μέσ' στό δόξα του Δημιουργού, γι' αυτό συναντούσε κανείς συχνά μέσ' σ' άδεντρα του δάσους, νύμφες σατύρους, κενταύρους κ' αλυπάνες.

Και δέν υπάρχει καμμιά άμφιβολία ότι τά κακοποιά αυτά όντα δέν παρουσιάζονταν τέτοια, όπως περιγράφονται στους μύθους των ειδωλολατρών. Μά πρέπει να ξέρετε πως είτανε διαβόλοι, όπως φαινόταν από τό ποδάρι τους πού είτανε διχαλωτό. Δυστυχώς, είταν λιγώτερο εύκολο να καταλάβει τις κανείς νεράιδες' αυτές μοιάζουν με κυρίες και, κάποτε, ή όμοιότης των εινε τέτοια πού πρέπει να έχει κανείς όλη τή φρόνηση έώς ερημίτη για να μη γελαστεί. Κ' οι νεράιδες εινε κ' αυτές διαβόλοι και βοισκόντουσαν πολλές από δαύτες μέσα στό δάσος των Άρδεννών. Γι' αυτό και τό δάσος έκαινο είτανε γεμάτο μυστήριο και τρόμο.

Οι Ρωμαίοι, στήν εποχή του Καίσαρος, τό είχαν άφιερώσει στήν Άρτεμη, και οι κάτοικοι της χώρας Πορσέν έλάτρευαν στους όχτους του Αίν, ένα είδωλο με μορφή γυναίκας. Του πρόσφεραν γλυκίσματα, γάλα και μέλι και του έψαλλαν ύμνους.

Τότε ο Μπερτώλ, παιδί του Θεοδούλου, βασιλιά της Σκωτίας, αφού δέχτηκε τό άγιο βάπτισμα, ζούσε μέσ' στό παλάτι του πατέρα του, πού πολύ σάν ερημίτησ παρά σάν πρίγκηπας. Κλεισμένος μέσα στήν κάμαρή του, περνούσε όλη τήν ημέρα του άποστηθίζοντας προσευχές και μελετώντας τις ιερές γραφές και καιγόταν από τήν έπιθυμία να μιμηθεί τά έργα των άποστόλων. Μ' ένα θαυματουργό μέσο, πληροφορήθηκε τις βδελυγμίες πού γινόντουσαν στή χώρα των Πορσέν, τις άποτροπιάστηκε κ' άποφάσισε να τις κινή να σταματήσουν.

Πέρασε τή θάλασσα μέσα σε μιά βάρκα χωρίς πανιά και τιμόνι, πού τήν οδηγούσε ένας κύνκος. Όταν έφτασε με τό καλό στή χώρα Πορσέν άρχισε να γυρνά τά χωριά, τά προάστια και τους

πύργους, φέρνοντας τήν καλή είδηση.

— 'Ο Θεός πού σας διδάσκει, έλεγε, εινε ο μόνος άληθινός. Εινε ένας και τρισπόστατος και ο γιος του γεννήθηκε από μιά παρθένο.

Μά αυτοί οι χυδαίοι άνθρωποι του άπαντούσαν :

— Νέε ξένη, μεγάλη σου ή άφέλεια να πιστεύεις ότι δέν υπάρχει παρά ένας Θεός. Γιατί οι Θεοί εινε άναριθμητοί. Κατοικούν στα δάση, στα βουνά και στους ποταμούς. Ύαρχουν ακόμα και Θεοί πού φίλοι μας πού έχουν τή θέση τους στήν εστία των ευσεβών ανθρώπων. Άλλοι, ακόμα, κατοικούν στους σταύλους και τ' άκούρια, και ή γενεά των Θεών γεμίζει τήν οικουμένη όλόκληρη. Μά αυτό πού λές για μιά θεία παρθένα δέν ειν' όλότελα ψέμμα. Ξέρουμε μιά παρθένα με τρεις μορφές, και της τραγουδάμε ύμνους και της λέμε «Χαίρε, γλυκειά! Χαίρε, τρομερή!» Τήν λένε Άρτεμη και τά άσημένιο ποδάρι της άγγίζει, τή νύχτα κάτ' άπ' τις χλωμές ανταύγειες του φεγγαριού, τό θεμάρι των βουνών. Κ' εκείνη καταδέχεται να παίρνει μέσ' στό κορββάτι της πού ειν' από θάκινθους άνθισμένους, βοσκούς και κυνηγούς σάν κ' έμās. 'Ός τόσο εινε πάντοτε παρθένος.

Έτσι έμίλησαν αυτοί οι άνήξεροι άνθρωποι κ' έδιωξαν τόν άπόστολο έξω από τό χωριό και τόν εκυνήγησαν με περιπαιχτικά λόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄.

Ή συνάντηση του άγίου κυρίου Μπερτώλ με τις δυο αδερφές Όλιβερία και Λιμπερέττα.

Λοιπόν, μιά μέρα, καθώς ο Μπερτώλ πήγαινε, γυμνός από τήν κούραση και τόν κόπο, συνάντησε δυο κ'ιπέλλες πού έβγαιναν από τόν πύργο του για να πάνε στό δάσος. 'Αφού έκανε μερικó βήματα προς αυτές, στάθηκε σε άπόσταση, από φόβο μήν τις τρομάξει και τους ελπε :

— Νέεσ παρθένες, άκούστε : είμαι ο Μπερτώλ, τό παιδί του Θεοδούλου του βασιλιά της Σκωτίας. Μά περιφρόνησα τά φθαρτά στέμματα για να γίνω άξιος να δεχτώ από τό χερά των άγγέλων τό σούραιο στέμμα. Και ήρθα, μέσ' σε μιά βάρκα λου τήν οδηγούσε ένας κύνκος, για να σας φέρω τήν καλή είδηση.

— Ύψηλότατε Μπερτώλ, άπάντησε ή προσβύτερη. Λέγομαι Όλιβερία κ' ή αδελφή μου λέγεται Λιμπερέττα. 'Ο πατέρας μας, ο Τιερρι, πού τόν λένε και και Πορφυροδίμη, εινε ο πού πλούιος άρχοντας της χώρας. Θ άκούσουμε μ' εύχαρίστηση τά καλά σου λόγια. Μά φαίνεται πως ή κούραση σ' έχει τσακίσει. Σε συμβουλεύω να πής να μάς περιμένεις στον πύργο στού πατέρα μας, πού, αυτή τή στιγμή, πίνει μπόρα με τους φίλους του. Θα σου δώσει χωρίς άλλο θέση στο τραπέζι του, όταν μάθει πως είσαι ένας πρίγκηπας της Σκωτίας. Άρβουά, ύψηλότατε Μπερτώλ. Πηγαίνουμε ή

αδελφίμου κ' εγώ, για να μαζέψουμε λουλούδια που θα τα προ-
αφέρουμε στην "Αρτεμη.

Μά ο άπιστος Μπερτώλ άπάντησε :
— Δέ θα πάω να καθήσω στο τραπέζι ενός ειδωλολάτρη. Αυτή
ή "Αρτεμη, που έσείς την πιστεύετε για μιά παρθένα τ' ουρανού,
είνε στ' αλήθεια ένας δαίμονας της κολάσεως. 'Ο άληθινός Θεός
είνε ένας και τρισυπόστατος και ό 'Ιησούς Χριστός, ό γιός του,
έγινε άνθρωπος και πέθανε άπάνω στο σταυρό για τή σωτηρία
των ανθρώπων. Και σās τó λέω σωστά, 'Ολιβερία και Λιμπερέττα,
ότι μιá στάλα του αίματός του χύθηκε για τή σωτηρία και των
δυνών σας.

Και τούς μίλησε με τόση θέρμη για τ' άγια μυστήρια, όστε ή
καρδιά των δυό αδελφών συγκινήθηκε πολύ. Τότε ή μεγαλύτερη ξα-
ναμίλησε πάλι :

— 'Υψηλότατε Μπερτώλ, ειπε, μās φανερώνετε μυστήρια προ-
τάκουστα. Μά δεν είνε πάντοτε εύκολο να ξεχωρίζει κανείς την
άληθεια από την πλάνη. Θα μās στοίχιζε πολύ ν' αφήσουμε τή
λατρεία της "Αρτεμης. 'Ωστόσο, κάντε να φανεί ένα σημάδι της
άληθειας των λόγων σας και θα πιστέψουμε στον 'Ιησού των
'Εσταυρωμένων.

Μά ή μικρότερη ειπε κ' αυτή :
— 'Η αδερφή μου ή 'Ολιβερία ζητάει ένα σημάδι γιατί είναι
φρόνιμη και γεμάτη σύνεση. Μά, άν ό Θεός σας είνε άληθινός,
ύψηλότατε Μπερτώλ, θα μπορούσα να τον γνωρίσω και να τον
άγαπήσω χωρίς να μ' εξαγκάσει γι' αυτό κανένα σημάδι.

'Ο άνθρωπος του Θεού κατάλαβε άπ' αυτά τα λόγια ότι ή Λιμ-
περέττα είταν γεννημένη για να γίνη μιá μεγάλη άγια. Γι' αυτό
άπάντησε :

— 'Αδερφή Λιμπερέττα, και αδερφή 'Ολιβερία, είμαι άποφασι-
σμένος ν' άποτραβητώ μέσα σ' αυτό τό δάσος και να ζήσω τή ζωή
του έρημίτη που είνε ώραία και ξεχωριστή. Θα ζήσω
μέσα σε μιá καλύβα από κλαδιά και θα τρέφομαι με
ρίζες. 'Αδιάκοπα θα ζητάω από τό θεό ν' αλλάξει την
καρδιά των ανθρώπων αυτής της χώρας και θ' άγίσσω
τις πηγές για να μη μπορούν πιά να χώνονται οι κυρές
νεράιδες. 'Ωστόσο ή αδερφή μου 'Ολιβερία θα έχει
τό σημάδι που ζήτησε. Και ένας οδηγός σταλμένος
από τό Κύριο θα οδηγήσει και τις δυό σας στο έρη-
μητήριο μου, για να σας διδάξω την πίστη
του 'Ιησού Χριστού.

'Αφού μίλησε έτσι, ό άγιος Μπερτώλ εύ-
λόγησε τις δυό αδερφές βάζοντας τα χέρια
του άπάνω τους. "Έπειτα πήγε μέσα στο
δάσος για να μη ξαναβγει ποτέ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'.

**Πώς ό Μονοκέρατος πήγε στο σπίτι του
Τιερρύ, που λεγόταν κ' άλλοιώς
Περφυροδίμης, και δόχησε στον κύ-
ριο Μπερτώλ τις δυό αδερφές 'Ολι-
βερία και Λιμπερέττα και τ' άλλα θύματα που έπα-
κολούθησαν.**

Λοιπόν, μιá μέρα πού, μόνη της μέσα στην κουζίνα, ή 'Ολι-
βερία έγενθε μαλλι δίπλα στο τζάκι, είδε να πηγαίνει προς αυτή
ένα ζωό δολολευκό που είχε κορμί κατοίκας και κεφάλι άλόγου και
που είχε στο μέτωπο ένα κέρατο άσραφτερό. 'Η 'Ολιβερία άναγνώ-
ρισε άμέσως τί ζωό είταν αυτό, και, επειδή είχε φυλάξει την ά-
γνότητά της, ή παρουσία του δεν την τρόμαξε, γιατί είξερε ότι ό
Μονοκέρατος δεν κάνει ποτέ κακό στις φρόνιμες δεσποινίδες. Και
στ' αλήθεια, ό Μονοκέρατος άκούμπησε άγά τό κεφάλι του στα
γόνατα της 'Ολιβερίας. "Έπειτα στρέφοντας προς την πόρτα, προσ-
κάλεσε με τό μάτι τή νέα κόρη να τον άκολουθήσει έξω.

'Η 'Ολιβερία φώναξε άμέσως την αδερφή της. Μά όταν ή Λι-
μπερέττα υπήκε μέσα στην κάμαρη, ό Μονοκέρατος ειλ' εξαφανι-
στεί, και έτσι ή Λιμπερέττα, σύμφωνα με την έπιθυμία της, γνώρισε
τόν άληθινό Θεό χωρίς να την πείσει γι' αυτόν κανένα σημάδι.

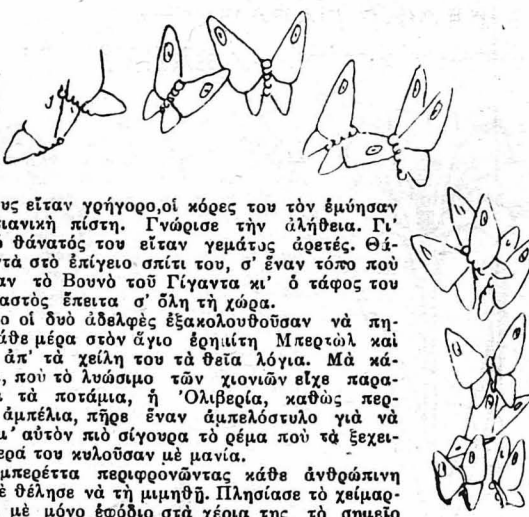
Τράβηξαν κ' οι δυό προς τή μεριά του δάσους, και ό Μονοκέρα-
τος, που παρουσιάστηκε πάλι, έπήγαγε μπροστά. 'Ακολουθούσαν για
δρομό τό παράσματα που είχαν άνοιξει τ' άγρια ζωά. "Όταν έφτα-
σαν πολύ βαθειά μέσα στο δάσος είδαν έξαφνα τό Μονοκέρατο να
περνάει ένα ρέμα κολυμπώντας. Και όταν έφτασαν κ' αυτές στο ρέμα
είδαν ότι είταν βαθύ και πλατύ. "Έκτυπαν για να δουν μήπως
βρισκότουσαν τίποτε πέτρες άπάνω στις όποιες να μπορέσουν να
παράσουν, μά δεν έβρισκαν καμμιά. 'Αλλά ενώ είχαν στηριχτεί σε
μιá ιτιά και κοιτούσαν τ' άφρισμένα νερά, τό δέντρο έκλινε άξαφνα
και μέσα στα κλαδιά του τις πήρε και τις πήγε στην άλλη όχθη.

"Έτσι έφτασαν στο έρημητήριο όπου ό 'Άγιος Μπερτώλ τις
έκανε ν' άκούσουν τό λόγια της άληθινής ζωής. Στο
γυρισμό, ή ιτιά άνασηκωνόντας τα κλαδιά της τις έ-
φερε στην άλλη όχθη.

Κάθε μέρα πηγαίνουν στον άγιο άνθρωπο και ό-
ταν έγύριζαν στο σπίτι, έβρισκαν ότι ένα άόρατο
χέρι είχε γνέσει όλο τό νήμα της ρόκας τους. Γι' αυτό,
αφού πρώτα βαπτίστηκαν, πίστεψαν στον άλη-
θινό Θεό.

Περισσότερο από ένα χρόνο έ-
παιρναν μαθήματα από τον άγιο
Μπερτώλ, όταν ό Τιερρύ, ό πα-
τέρας τους, που τον έλεγαν κ'

άλλο ιω :
Πορφυρο-
δίμη, έπε-
σε κάτω
από μιá
βαρειάαρ-
ώστε ι α.
Ξέροντας
ότι τό τέ-
λος του

πατέρα τους είταν γρήγορο, οι κόρες του τον έμήσαν
στη χριστιανική πίστη. Γνώρισε την άληθεια. Γι'
αυτό κ' ό θάνατός του είταν γεμάτος άρετές. Θί-
φτηκε κοντά στο έπίγειο σπίτι του, σ' έναν τόπο που
τόν έλεγαν τό Βουνό του Γίγαντα κ' ό τάφος του
έγινε σεβαστός έπειτα σ' όλη τή χώρα.

'Ωστόσο οι δυό αδελφές εξακολουθούσαν να πη-
γαίνουν κάθε μέρα στον άγιο έρημίτη Μπερτώλ και
έπαιρναν άπ' τή χείλη του τα θεία λόγια. Μά κά-
ποια μέρα, που τό λυάσιμο των χιονιών είχε παρα-
φουσκώσει τό ποτάμι, ή 'Ολιβερία, καθώς περ-
νούσαν τ' άμπέλια, πήρε έναν άμπελόστυλο για να
περάσει μ' αυτόν πού σίγουρα τό ρέμα που τα ξεχει-
λιμένα νερά του κυλούσαν με μανία.

'Η Λιμπερέττα περιφρονώντας κάθε ανθρώπινη
βοήθεια δέ θέλησε να τή μιμηθί. Πλησίασε τό χείμαρο
πρώτη, με μόνο έφόδιο στα χέρια της τό σημείο
του Σταυρού. Και ή ιτιά έγειρε και την έπέρσε ο-
πως πάντα.

"Έπειτα ή ιτιά στηλώθηκε και όταν ή 'Ολι-
βερία θέλησε να περάσει με τή σειρά της εξακολούθησε να μένη
όρθη και τό ρέμα συντριψε τον άμπελόστυλο σαν
άχυρο και τον πήρε μαζί του. Και ή 'Ολιβερία παρ-
ράμεινε στήν όχθη. Καθώς είτανε σοφή, κατάλαβε
άμέσως ότι δίκαια είχε τιμωρηθεί γιατί άμφέβαλε για
την ουρανία δύναμη και δεν άφέθηκε στη χάρη του
Θεού, όπως έκανε ή αδερφή της Λιμπερέττα. Και δέ
σκέφτηκε πιά άλλο παρά πως να γίνη άξια της συννώ-
μης του, υποβάλλοντας τον έαυτό της σε στερήσεις και
σε άσκησιμό. 'Αποφασισμένη να ζήσει, κατά τό παρ-
ράδειγμα του 'Αγίου Μπερτώλ, την έρημική ζωή που
είναι ώραία και ξεχωριστή, παράμεινε δώδε από τό
ρέμα, μέσα στο δάσος, και έχτισε μιá καλύβα από
κλαδιά σ' ένα μέρος όπου άνάβρυσε μιá πηγή, που την
ονόμασαν κατόπιν «'Η πηγή της 'Αγίας 'Ολιβίας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

**Πώς ό κύριος άγιος Μπερτώλ και οι κυρίες άγια
Λιμπερέττα και άγια 'Ολιβερία έφτασαν στο
μακαρισμένο τους τέλος.**

'Η Λιμπερέττα, όταν έφτασε μόνη στην καλύβα του τρισμακά-
ριστου Μπερτώλ, τον βοήκε νεκρό, σε μιá σάση έξάρσεως. Τό
κορμί του, εξασθενημένο από τις νηστείες, σκόρπιζε μιá γλυκειά
ευωδία. Τόν έθαψε με τα χέρια της. 'Από εκείνη την ήμερα ή
παρθένη Λιμπερέττα, άπαρηγόησε τον κόμο κ' έζησε την έρη-
μική ζωή κείθε από τό ρέμα, σε μιá καλύβα, πλαι σε μιá πηγή που
ονομάστηκε από τότε ή πηγή της άγίας Λιβερίας ή Λιμπερέττας,
και της όποιας τα θαυματοεργά νερά θεραπεύουν τον πνεμό, κα-
θώς και διάφορες άρρώστιες των ζωών.

Οι δυό αδερφές δεν ξαναϊδώθηκαν ποτέ πιά σ' αυτόν τον κόσμο.
Τότε, χάρη στη μεσίτηση του τρισμακάριστου Μπερτώλ, ό θεός
έστειλε από τή χώρα των Λομπάρδων στις 'Αρδέννες τό διάκονο
Βολφάι ή Βαλφροά, που γκρέμισε τό άγαλμα της 'Αρτέμιδος και
προσηλύτισε στη χριστιανική θρησκεία τούς κατοίκους της χώρας
Πορσέν. "Όταν έγινε αυτό ή 'Ολιβερία και ή Λιμπερέττα πλημ-
μύρσαν από χαρά.

Σέ λίγο καιρό μετά, ό Κύριος κάλεσε κοντά του τή δούλη του
Λιμπερέττα και έστειλε τό Μονοκέρατο για να άνοιξει έναν τάφο
και να θάψει τό σώμα της άγίας.

'Η 'Ολιβερία έμαθε με θείο μήνυμα τό μακαρισμένο θάνατο
της αδελφής της Λιμπερέττας, και μιá φωνή της ειπε :

— 'Επειδή έζήτησες ένα σημάδι για να πιστέψεις και πήρες
ένα ξύλο για να στηριχτείς και να περάσεις τό ποτάμι, ή ώρα του
θάνατού σου θ' άργήσει ακόμα και ή ήμερα του δοξασιού σου δεν
έφτασε.

Και ή 'Ολιβερία άπάντησε στη φωνή :
— Γεννηθήτω τό θέλημα του Κυρίου ως έν ού-
ρανφ και επί της γης.

Και επέζησε δέκα χρόνια ακόμα περιμένοντας τή θεία
μακαριότητα, ή όποία άρχι-
σε γι' αυτή στις 9 'Οκτωβρίου
του σωτηρίου έτους 364.
(Μεταφρ. Μ. Π.)
Anatole France

